

Világ proletárjai egyesüljenek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

X. ÉVFOLYAM, 306. SZÁM

ÁRA 50 FILLÉR

CSÜTÖRTÖK, 1953. DECEMBER 31

A KORMÁNYPROGRAMM MEGVALÓSÍTÁSÁÉRT

A tanácsulésnek igen nagy jelentőségük van egy község, vagy város életében. A tanácsulés szabja meg azokat a feladatokat, amelyeket a következő tanácsulésig a tanács végrehajtóbizottságának el kell végeznie. A december havi közlési és városi tanácsulések jelentőségükben kiemelkednek a többi tanácsulés közül, mivel ezen tárgyalta megyénk dolgozó népe a kormányprogram helyi feladatait. A december havi tanácsulések igen komoly fejlődést mutatnak, ami nemcsak a megjelent tanácsulások számában nyilvánult meg, hanem abban is, hogy a tanácsulások aktívabban foglalkoztak a helyi kérdésekkel, javaslatokkal, észrevételekkel segítséget nyújtottak a végrehajtóbizottságoknak. Ahol pedig az előkészítő munkában a járási tanács is segítséget adott, az eredmények nemcsak a tanácsulások és a kivülálló dolgozók mozgósításában jelentkeztek, hanem a tanácsulések tartalmában is, ami a közérdekű javaslatok, vállalkosok emelkedésében nyilvánult meg. A püspökladányi járásban az elmúlt havi 36 javaslattal szemben, most 73, a biharkeresztesi járásban 29 javaslattal szemben 53 javaslatot adtak be.

A decemberi tanácsulések sikere annak is köszönhető, hogy az előkészítő szervező munka olyan volt a községekben, hogy a lakosság érdeklődését felkeltette. A napirendi pont ismeretében a dolgozók felkészültek a tanácsulésekre, foglalkozhattak a kormányprogramból adódó feladatokkal, ezáltal aktív részeseivé váltak a program megvalósításának. A decemberi tanácsulések előkészítése nemcsak az adminisztratív úton történt, hanem a meghívók kiküldésére szorított, hanem a tanácsulés napirendjét 1-2 kivételtől eltekintve, mindenütt megtárgyalták a végrehajtóbizottsági üléseken. Az állandó bizottságok ugyancsak foglalkoztak a tanácsulés előkészítésével és aktivizálásukon, valamint az általuk tartott kisgyűléseken készített felkeltették a dolgozók érdeklődését, ráirányították a figyelmet a decemberi tanácsulés rendkívüli jelentőségére.

A jó szervező előkészítő munka eredményeket hozott még azokban a helyeken is, ahol eddig a hivatali apparátus csak adminisztratív úton, csupán a meghívók kiadásával próbálta a tanácsulés feladatát megoldani. Hajdúszoboszlón az eddigi tanácsulések általában sikertelenek voltak. A tanács vezetői maguk is azt vallották, hogy nem lehet náluk tanácsulésekre a tanácsulást, a város dolgozóit mozgósítani, mert a tanácsulások „passzívok”. A decemberi tanácsulés rácsafolt erre az álláspontra és bebizonyította, hogy nem a tanácsulások „passzívok”, hanem eddig a végrehajtóbizottság nem fordított gondot az előkészítésre. A tanács vezetői végre felismerték a tanácsulés szervezésének helyes módszerét, az állandó bizottságokon készült mozgósították a tanácsulást és a kivülálló dolgozó parasztokat. E tanácsulés minőségében is messze felülmúlta az eddigieket. Megjelent a tanácsulást 80 százaléka és ezenkívül 120 vendég. Pozmán István, a Kossuth tiszta tagja fejszóalásában elmondotta, hogy a meglévő 20 hold rizstelepet további 20 holddal növelik, valamint 5 holdon gyümölcsöszt és 10 holdon halastavat létesítenek. Kifogásolta, hogy a mezőgazdasági osztály a rizstelepi munkáinak végrehajtására

még nem tett intézkedést. A tanácsulés határozata alapján a végrehajtóbizottság intézkedett a munkálatok elvégzésére. A decemberi tanácsulés tehát Hajdúszoboszlón is meghozta a fordulót a tanács és a tömegek kapcsolata terén és ennek továbbfejlesztése a jövő évben a tanács végrehajtóbizottságán mulik.

Fejlődés mutatkozott Ujszentmargitán is, ahol az 51 tanácsulástól 48 megjelent és 269 vendég vett részt a tanácsulésen. Igen sokan jöttek a tanácsulésre a 15 km-re levő Bagola-pusztáról is. Csöke István, Balázs Józsefné és Bukta Jánosné tanácsulások vállalták, hogy a begyűjtésben hátrálékosokkal elbeszélgetnek. Ennek köszönhető részben, hogy a sertésbegyűjtésben a tanácsulés óta 10 százalékos emelkedés történt.

Az eredmények mellett, több helyen most is komoly hiányosságokkal találkozunk. Ennek oka a felületes, lélektelen adminisztratív szervezési munka volt. Szokatlan, hogy ilyen példát most a berettyóújfalusi járásból lehet említeni, ahol eddig a legtöbb gondot fordították a tanácsulések szervezésére és ahol a tömegkapcsolatok terén a legtöbb eredményt lehetett tapasztalni. Berettyóújfaluban a tanácsulés éppen, hogy csak határozatképes volt. A beszámoló a problémákat csak általánosságban érintette, így természetesen nem váltotta ki a jelenlévők érdeklődését és nem kapott a végrehajtóbizottság saját rossz munkája miatt segítséget a tanácsuléstől. Hiányos volt a szervezői munka Zsáka, Váncsod és Furta községekben is.

A debreceni járási tanács szintén nem nagy gondot fordított a tanácsulések alapos előkészítésére. A kiküldött instruktorok nem adtak segítséget a községi tanácsoknak, aminek az lett a következménye, hogy több községben — bár a tanácsulés határozatképes volt — a tanácsulások azonban kevés javaslatot tettek (Nyírábrányban pl. egyetlen egyet sem). Nyíradony községben Sztancs János közép-paraszt tanácsulást már több tanácsulésen felvette, hogy a községben nincs egy jó ivóvízű kút. A községben lévő négy kút közül kettőt kisebb költséggel meg lehet javítani, azonban a községi tanács végrehajtóbizottsága erről eddig nem gondoskodott. Nem sokat törődött a javaslattal a járási és a megyei tanács nem érti, hogy ilyen körülmények között ill a tanácsulés nem is lehetett mozgósító, nem is érthető el azt a célkitűzést, hogy a dolgozókat fokozottabban vonja be az állami feladatok végrehajtásába.

Összegezve a decemberi tanácsulések tapasztalatait: megállapítható, hogy tanácsaink jelentős része megértette a kormányprogramból adódó feladatok rendkívüli jelentőségét, hogy a végrehajtást csak a tömegek aktív bevonásával, kezdeményezéseik, javaslatuk, észrevételeik felkarolásával, megvalósításával érthetik el.

A tanácsoknak most az a feladata, hogy a jó tapasztalatokat felhasználva, a következő tanácsuléseket még alaposabban, még jobban szervezzék meg, hajtják végre a decemberi tanácsuléseken hozott határozatokat, azt ismertessék széleskörben a lakossággal, hogy ezáltal is biztosítsák a kormányprogram célkitűzéseinek megvalósítását.

Kolozsvári Lajos
Megyei Tanács VB-titkár.

A mai számból

Ünnepi ülés a KIMSZ megalakulásának 35. évfordulója alkalmából (2. old.) — Propagandisták tanácskozása Debrecenben (2. old.) — Szilveszteri és újesztendői népszokások (2. old.) — Terek az 1954-es esztendőre (3. old.) — A mi kincsünk (3. old.) — Ötven ezer forintot nyert egy báránidi dolgozó paraszt (4. old.)

A MEZŐGAZDASÁG NAGY FELADATA

A gépesítés fokozása mezőgazdaságunk fejlődésének kulcskérdése

A mezőgazdaság fejlesztéséről hozott határozat nagy feladatokat jelöl meg a géppállomások számára. A hajdú-bihari géppállomásokon érzik a dolgozók a felelősséget azért, hogy az 1953-as esztendőben nem tudunk olyan segítséget adni a termelőszövetkezeteknek és az egyéni dolgozó parasztságnak, ahogyan azt szeretnénk volna. Gátolt bennünket a nem megfelelő műszaki ellátottság és a szükségleteknek meg nem felelő géppark. Ezért töreként az is, hogy az egyéni dolgozó parasztságnak csak alig 15 ezer katasztrális hold földön tudtuk elvégezni a melysántást, pedig az igények alapján ennek többszörösét kellett volna elvégezni.

A Központi Vez-tőség és a minisztertanács határozata hangsúlyozza, hogy a gépesítés fokozása mezőgazdaságunk fejlődésének kulcskérdése. A határozat alapján fokozatosan, minden gépi munka igényt ki tudunk majd elégtíteni Hajdú-Biharban.

lyozza, hogy a gépesítés fokozása mezőgazdaságunk fejlődésének kulcskérdése. A határozat alapján fokozatosan, minden gépi munka igényt ki tudunk majd elégtíteni Hajdú-Biharban.

Ahhoz, hogy a terméshozamok emeléséért sikeresen tudjunk harcolni, meg kell valósítanunk a minisztertanács határozatának a géppállomásokra vonatkozó részét. Ebben nem is lesz hiba. A géppállomások dolgozói már most nagyobb kedvvel dolgoznak a gépjavitásban. Fokozódik a munkakedv és ezt a munkakedvet még erőteljesebbé kell tennünk azzal, hogy mindazt az alkatrészt, amit házilag előállítani nem tudnak, idejében megkapják. Az alkatrészellátás terén még komoly segítségre van szükség.

Nagy segítséget jelent a megyei gépjavitások terén, hogy a gördülőcsapágygyár soronkívül vállalta 120 dugattyú öntését, de jó példával szolgált a Jároműjavító is, amikor kölcsön lemezzel segítette a gépjavitást.

A géppállomási dolgozók nagy örömmel fogadták a határozatot, hiszen a szebb, boldogabb élet elérését segíti előre. Rajtuk áll az a feladat, hogy most a téli gépjavitás idején becsülettel javítsunk ki — minőségileg kifogástalanul — minden gépet, mert ezzel szolgáljuk elsősorban a mezőgazdasági termelés fokozását.

Bartha Károly,

megyei géppállomási igazgatóság vezetője.

A talajerő fokozásával segítik elő Polgáron a többtermelést

Sokan elolvasták Polgáron is a mezőgazdaság terméshozamának emeléséről szóló kormányhatározatot. Nagyon örülnek a dolgozó parasztlak a kormány gondoskodásának. Megnövelt a termelési kedv, nagyobb mint pár évvel ezelőt.

Az a dolgozó parasztlak véleménye, hogy most már érdemesebb a földet művelni — mondja Kuttucz Gábor, a polgári mezőgazdasági állandóbizottság elnöke. 2500 egyéni dolgozó parasztlak van Polgáron, de mind igyekszik a földet jól megművelni. Emlékszem még nagyon jól, hogy 1951-52-ben az istállótrágyát akkor nem szántó-

földre, hanem a falu végére hordták ki csak azért, hogy ne fogjon már helyet az udvaron. Bezzeg most nem látja az ember. Már hűdög van, mégis olyan nap, hogy ne lehetne látni istállótrágyával megrakott szekereket az utcán. Már az ősszel is hordták az istállótrágyát a szántóra, de most még inkább hordják. Azt mondják, hogy ha már ősszel elkéstek az istállótrágyázással, legalább most kihordják és tavasszal, mikor az idő arra alkalmas lesz, leszántják a trágyát.

Olyan keletje van a trágyának,

hogy még meg is veszik egymástól, vagy pedig elcsereleik számaért, vagy búzáért. Például Földvári Mátyas Gyökei Jánosról, Péli Mihály, Magi Józseftől cserélt. En magam is két szomszédomtól vettem cserébe számaért.

A polgári mezőgazdasági állandó bizottság a többtermelés érdekében szombaton rendkívüli állandó bizottsági ülést hív össze, ahol megtárgyalják a rendeletet. Utána tanyázó esteken a falu lakosságával megvitatják, hogy a rendelet minden egyes pontját alaposan megértsek, s ezzel elősegítsék a nagyobb terméshozamot.

BESZÉLGETÉS HENCIDÁN

Hencidán mindenki ismeri id. Koszorús Istvánt. Közismert, tizenkét hold földön gazdálkodik. Nemcsak arról ismerik, hogy jól gazdálkodik, hogy szereti a földet, hanem arról is, hogy soha nem kell noszogatni az állam-polgári kötelezettség teljesítésére.

Este volt, beszélgettünk vele egy agronómmal együtt. Először kicsit bizalmatlan volt, — mint ahogy minden parasztlak. Nem nyitja ki szívet mindjárt az idegenek előtt. A múlt évtől volt szó és a júniusi program óta eltelt néhány hónapról.

Bizony rosszul esett — mondja, — hogy amikor tavaly még felül is teljesítettem a gubona-beadást, egyszer csak elfőttek hozzám a tanácsulés, elszámoltattak és több mint 7 mássa büzt beadtak velem. De arról keveset beszél és cigarettára gyújt. Rögön arra fordítja a szót, hogy a kormányprogram óta sokkal jobb.

Nagyon nagy dolog a kormány programja, ha ez nem jön, hiigykék el én is megszabadultam volna a földemtől. Pedig én igazán szeretem a földet. De Koszorús István bácsi — aki eddig két kis tehénnel dolgozott földjén, — néhány hete két széplót vett. — Könnyebb és gyorsabb a munka vele, mint a tehénnel. Aztán a jövő évi terveiről beszél. Hoagyan akarja meg-

ID. KOSZORÚS ISTVÁN közép-parasztal.

javítani a talaj termőerejét, melyik darab földbe mit vet és így tovább. És itt már bekapcsolódik Gulyás Ilona is, aki agronómus. Mindjárt a lényegbe vág. Szakszerű javaslatokat mond el. Koszorús bácsi erre meglepődik — vajjon micsoda lány ez? — kérdezte önmagában. Még meg is üldök egy kicsit, hogy ez a fiatal lány olyat mond neki, amilyent még ő soha nem hallott és neki, öreg parasztlak is érdekes. Aztán kérdést tesz fel: — Mondja már meg elvtársnő, hogy miért dől meg a bűzám az idén, pedig milyen jónak mutatkozt!

— Superfoszfátot kellett volna neki adni, biztosan foszfor-szegény a föld Koszorús bácsi. Mert a szárnak az erősségét a foszfor adja meg.

— Az tehet!... Jövőre veszek is műtrágyát, tavasszal fejtrágyázok vele... Ejnye, hogy nem mentünk már el a házamhoz beszélgetni, mert érdeklő a feleségemet is, meg a fiamat is az ügyem. Tudják elvtársak a földet, meg a jószágot szereljük nagyon, aztán magunk közt is arról beszélgetünk sokat esteként. Forgatjuk, mi, hogy lenne jobb.

Aztán tovább beszél terveiről. Elmondta, hogy tavasszal cau-

hordon lucernát vet, már ki is hordta a földre a trágyát és két ekével alá is szántották. Aztért két ekével, hogy már új ekét is vettek, két eke van a házánál. — De keresztosorosan vetem ám, mert úgy jobb, dúsabban, erősebben nő a lucerna — mondotta felemelt hangon. S megfogadja a tanácsot, péti-sőt is használ és már tavasszal péti-sóval fejtrágyázza a lucernát.

Koszorús István bácsi már szerződést is kötött az állammal, borsóra meg mákra. Elmondja, hogy érdemes is hasznos az állammal szerződni, már ezt tapasztalta többször. Aztán a burgonyavelőgumóról volt szó. Gulyás elvtársnővel kifundáltak azt is, hogy ki kell cserélni a velőgumót, mert már megunta ezt a földet, azért nem volt az idén olyan jó termés belőle, mint tavaly. Az agronómus mindenre szakszerű választ ad, meg a ló nevelésre is sok jó tanácsot mondott. Az idős, tapasztalt, földet szerető parasztlak egész feloldódott, az előbb még kételkedéssel fogadta a fiatal agronómus lányt és most nem figyelt másra, csak őra.

A beszélgetés késő esti órákig húzódott, alig tudunk elválni egymástól. Meg kelteget igérni, hogy nemcsak a meglévőket és megújítottakat hajlékát.

— Secretettel várom magukat család körömben, viszontlátásra. — Viszontlátásra.

F. S.

Ünnepi ülés a KIMSZ megalakulásának 35. évfordulója alkalmából

A Kommunista Ifjúság Magyarországi Szövetsége megalakulásának 35. évfordulója alkalmából a Dolgozó Ifjúság Szövetsége budapesti bizottsága szerdán délután ünnepi aktívát rendezett a Marx Károly közgazdaságtudományi egyetemen. Az aktíván Budapest ifjúságának legkiválóbb képviselői vettek részt.

Az elnökségben helyet foglaltak: Négrádi Sándor altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének tagja, Révész Géza altábornagy, Réti László, a Magyar Munkásmozgalmi Intézet igazgatója, Hollós Ervin, Gosztonyi János, Kádás István, Várhegyi György, a DISZ Központi Vezetőségének titkára, Kovács Antal, a DISZ budapesti bizott-

ságának titkára, továbbá Csikány Dóra, az Állami Operaház magántáncosa, Tumppek György világrekorder úszó és több más kiváló budapesti fiatal.

Megjelent az ülésen Bruno Bernini, a DIVSZ elnöke, valamint a DIVSZ számos vezetője.

Az ünnepi aktívát Kovács Antal, a DISZ budapesti bizottságának titkára nyitotta meg,

majd Horváth Ferenc színművész József Attila „Levegőt” és Benjamin László Kossuth-díjas „Tűzzel, késsel” című versét szavalta el. Ezután Hollós Ervin, a DISZ Központi Vezetőségének titkára mondott beszédet. Az aktíválás első része az Internacionálé hangjaival ért véget. A második részben ünnepi kultúrmutatót adtak elő.

Megkoszorúzták a KIMSZ vértanúinak sírját a Kerepesi-úti temetőben

A Kommunista Ifjúság Magyarországi Szövetsége megalakulásának 35. évfordulója alkalmából a Magyar Ifjúság kegyelettel emlékezett meg a kommunista ifjúság vértanúiról. Szerdán délelőtt a Kerepesi-temetőben a DISZ Központi Vezetőségének

budapesti bizottságának és több nagyüzem DISZ-szervezetének képviselői koszorút helyeztek el Ságvári Endre, Braun Éva, Rónai Ferenc, Kreutz Róbert, Pesti Bárnabás és Pataky István sírján.

magyar ifjúság kegyelettel emlékezett meg a kommunista ifjúság vértanúiról. Szerdán délelőtt a Kerepesi-temetőben a DISZ Központi Vezetőségének

Az albán belügyminisztérium közleménye kémek és diverzánsook csoportjának felszámolásáról

Az albán sajtó szerdán nyilvánosságra hozta az Albán Népköztársaság belügyminisztériumának hivatalos közleményét arról, hogy az állambiztonsági szervek nemrégiben elfogtak vagy ártalmatlanná tettek több kémek és diverzánsook, akiket az amerikai katonai hírszerzőszervek küldtek Albániába.

A kémek és diverzánsook csoportjának tagja volt többek között Zenel Ali Sehu, Zogu exkirály testőrségének volt tisztje, akit az Athénben lévő amerikai kémközpontban képezték ki és akit a kémek és diverzánsook csoportjának élére állítottak. Bandájával együtt illegálisan lépett át Albánia területére és megkezdte ellenséges tevékenységét, amelynek célja az volt, hogy végrehajtsa az amerikai katonai hírszerző szerv által rábízott feladatokat. Zenel Ali Sehu elve elfogták.

A kémek és diverzánsook csoportjának tagja volt többek között Zenel Ali Sehu, Zogu exkirály testőrségének volt tisztje, akit az Athénben lévő amerikai kémközpontban képezték ki és akit a kémek és diverzánsook csoportjának élére állítottak.

Az Albán Népköztársaság belügyminisztériumának szervei a kémek felszámolásakor elkobozták: 13 amerikai mintájú rádióadóvevő készüléket, élelmiszereket, rejtjel-kódexeket, sok puska, géppisztolyt, több ezer pengolyót, gránátot, helyrajzi térképeket, nagymennyiségű külföldi valutát, stb.

A repülőgép, amely a kémeket és diverzánsokat Albániába szállította, az athéni repülőtérrel felszállt amerikai repülőgép volt.

Az eddigi vizsgálat félreérthetetlenül rávilágított az amerikai imperializmusnak az Albán Népköztársaság ellen irányuló tervére, arra a tervre, amely országunkban a népi hatalom megdöntésére és az ország reakciós elemek fejeves felkelésének megszervezésére irányult.

A vizsgálat során félreérthetetlenül kitűnt, hogy Zogu volt király az amerikai katonai hírszerző szervek közönséges kémeké lett.

A vizsgálat folyik. Az elfogott kémek és diverzánsook kivétel nélkül elismerték bűnösségüket.

A kémek és diverzánsook pere hamarosan megkezdődik.

Párt és pártépítés Propagandisták tanácskozása Debrecenben

Az elmúlt hónapokban számos új probléma merült fel, sok olyan gyakorlati intézkedés történt, amelyekre a propagandistáknak választ kell adniuk. Ezért gyűltek össze Debrecen párt- és DISZ propagandistái a Pártoktatás Házában, hogy megvitassák a Központi Vezetőség október 26-i határozatát és tapasztalataik kicserélésével, munkamódszerük további javításával biztosítsák pártoktatásunk sikerét.

Az értekezleten felszólalók elmondották, hogy sok helyen komolyan elismerték a pártoktatás színvonalát a tanfolyamok színvonalát alacsony. Az ok mindegyikét a propagandisták képzésének hiánya okozta. Sok hallgató nem tanulmányozza a kijelölt tananyagot, ezért a szemináriumok nem érik el a kellő színvonalat.

A tanácskozáson résztvevő propagandisták elmondották, hogyan segítik őket a pártszervezetek vezetői és ők milyen módszerrel dolgoznak. Horváth Mihály elvtárs, a 61/1 Építőipari Vállalat propagandistája elmondta, hogy a propaganda munka színvonalának emeléséhez elsősorban a propagandisták munkájának gyökeres megújítása szükséges. A vállalatnál három alapfokú politikai iskolából kettő nem működik, ennek elsősorban az az oka, hogy a propagandistákat túlterheltek pártmunkájával.

Dávid Lajos elvtárs, prop. szemináriumvezető arról beszélt, hogy több helyen, a 61/1 Építőipari Vállalatnál, a Gőrdülő-csapágygyártásban, az Autóközlekedési Vállalatnál — úgy értelmezik a pártoktatást: „Ha akarok tanulni, ha nincs kedvem nem tanulok, senki sem kényszeríthet engem”. A pártszervezetek vezetői pedig úgy vélik, hogy lehetetlenek az ilyen álláspont-

tal szemben. Igaz, a pártoktatásban való részvétel önkéntes, de azt sem szabad elfelejteni, hogy minden pártagnak kötelessége tanulni. Meggyőző felvilágosító munkával kell a párttagsággal a tanulás fontosságát és jelentőségét megértetni. Pártszervezetünknek továbbra is el kell vetni a túlzottan mennyiségű törekvő szervezési módszereket, viszont nem bízhatják a véletlenre, hogy hányan és kik vesznek részt pártoktatásban. Arra kell törekedni, hogy a párt-, állami és gazdasági funkcionáriusok, a legjobb pártoktatási aktivisták állandóan képezék magukat.

A pártbizottság és a pártszervezetek legfontosabb feladata a propagandistákkal való rendszeres foglalkozás: változtatni kell a tanulásnak azt a helytelen módszerét, amiről a tanácskozáson Komlósi Ernő elvtárs, a megyei tanács propagandistája is beszélt. Elmondotta, hogy

sok szemnáriumi hallgató nem tanul

csupán eljár a foglalkozásokra, többnyire egyes kérdéseket az élettől elvonatkoztatva betűragy módon foglalkoznak. Sok hallgató szó szerint megtanulja az egyes idézeteket, meghatározásokat, de ezeket frázisszerűen használja. Ennek a veszélynek az elhárítása nagyrészt a propagandisták feladata. Úgy vezetnek a foglalkozásokat a propagandisták, hogy hallgatóik az alapvető kérdéseket saját gyakorlati tapasztalataikkal összekapcsolva sajátítsák el. Propagandistáink lehetőleg minden esetben vegyék igénybe a Pártoktatás Háza rendezvények, konzultációit. Felkészülve jelenjenek meg a propagandista előkészítőkon, hogy eredményesen mozgósíthassák a hallgatókat a napi feladatok végrehajtására.

FODOR JÓZSEF.

Szilveszteci és újesztendei népszokások

Az őszentendő utolsó napja, Szilveszter és az újesztendő első napja különösen jelentős két nap népünk életében. Már Szilveszter napja féltünet számba megy, ilyenkor mondják szerte mindenütt ma halottunk van, temetjük az őszentendőt.

Szigorúan betartják mindenütt a helyi szokásokat. Szilveszterkor egyes falvakban éjfélkor a legények elütik az utat és dalolva mennek végig rajta, köszöntik, örülnek, élve mennek az új esztendőnek. Mások azt tartják, hogy szilveszterig malacot kell venni és ezt fogyasztják el újév napján, mert ha háziszárnyast esznek, akkor az újévben mindenféle háziszárnyas kipusztul.

A szerelmes lányok ólmot olvasztanak Szilveszter éjjelén. A megolvadt ólmot vízbeöntik s a képződött ólomalak megmutatja, milyen mestersége lesz a jóvendőbelének. Nagy esemény ez, összejönnek ilyenkor a szomszédnők és örömlük hátrálatlan, ha a véletlen csakugyan úgy hozza, hogy az óhajtott kedves mesterségét mutatja a szerencse. Arról pedig, aki Szilveszter és újév között születik éjfélkor, azt tartják, hogy nagyon gazdag, vagy okos ember lesz. Újesztendőre virradóra mindenkinél pénz legyen az erszényében, mert akkor egész esztendőben nem kell ki beleté.

Szilveszter napján Hajdúszoboszlón, Nádudvaron, de mégynék majd minden helységében szokásban volt a kongózás, nyá-

fordítás, az őszentendő kikorbácsolása. Ma már leginkább csak gyermekek csinálják. Régebben a felnőttek is összejöttek, az egyik ostonnal, másik kolompal, nagy zajt ütöttek. Ezzel a lármával akarták távoltartani a sátu népetől, jóságuktól a gonosz s a betegséget elriasztani.

A gulyahajtásra, vagy nyárfordításra már előre készülnek a serdülő legények. Hat-hét fű csoportba áll. Szereplők: a gulyás, bojtárok, egy kutya (szintén fű). A bojtároknál kint kolomp, kint csengő, vagy dunda. Egyik háztól másikhoz mennek, végig a falun és az elhangzott köszöntő után mindenütt kapnak valamit. A gulyás vállára tett karikással belép a házba és ezt mondja: „Horvobbgyruu jöttem, van két bojtárom, egyik Ribizli Jankó, másik Kőszméte Gyurka. Szabad-e a nagygyulyát ceceer-kéceer megfordítani az ablak alatt?” Majd mindenütt igen a felelet. Ekkor kimegy a gulyás és irányítása mellett megkezdődik a gulyaterevés. A gulyás és a bojtárok fülsiketítő zajt, csörömpölést, dudást és ostonpatogást rendeznek. A pulmak kinevezett fű ugatása teszi teljessé a hangképet. Közébe a bojtárok kurjantása is hallik, a vereltet irányító gulyás parancsaival együtt.

Az egész gulyafordítás lényege az, hogy az újesztendőben a gazda ne csekélyebb gulyával rendelkezzen, mint aminek a tereléséhez ennyi bojtár szükséges. Ez valóban igazán jó boldog újesztendő kívánás.

Újév reggelén a kisebb iskolásgyermekek járnak köszörgetni.

„Újév napja ma vagyok, Eldőcögtem a fagyon, Aggyatok hát egy garast, Hosszú kőbászt hat araszt. Azért jöttem hozzátok, Ha egy garast adnálok, Ha nem adtok egy garast, Ellopom a nagykakast.”

Igy hangzik a köszöntő. A bal-mazsnyárosi serdülő fiúk újévi mondólkája világosan tükrözi a szegények életét:

Újlesztendőbe,
Bujj a kemencébe,
Szedd ki a göthét,
Reked a böndöbe,
Nekem is aggyál,
Magadnak is haggyál

Őszentendőben edes márt, görhét sültöttek. Leöntötték a tengeriliszte forró vízzel. Csak sebiben, összekavarták és a kemence tetején kendő alatt megkelesztették. Azalatt úgy megédesedtek, hogy összeragadt az ember szája tőle. Olajjal jól felöntötték a tepsi, úgy sültöttek. Újlesztendőben most már más sütemény járja, ez azonban az öregnek még mai napig sem marad el.

Az 1890-es években még az eladó debreceni lányok gyöngyös pártával fejkön és ezen aranyhímzésű pántlikával mentek szelni újév napján. Ugyanakkor a szolgálóleányok és asszonyok is ünnepiesen felöltöztek újév napján, úgy gyűltek össze a piacra. „Számuk szinte 3000-re is rámegett s a házasszonyok vagy ide jönnek eszedet fogadni, vagy innen hivatják házukhoz a közelebbi fél, vagy egész évre felveendő nőcselédet. Azon gyűlékezést aztán leányvásárnak hívják” — írja az „Életképek” ci-

mű lap Debreceni leányvásár című.

A mai lányok vagy csak nagyon keveset, vagy egyáltalán nem is hallottak erről. Boldog életüket össze sem lehet hasonlítani ezekével. De egyik régi szokást csak megzavilthatik a mai lányok is. A régi lányok a legnagyobb hidegben is kútra siettek s ott mosdottak meg, hogy az új esztendőben frissek és egészségesek legyenek.

Helyenkint ma is megcsinálják, hogy újév napján legényt, vagy nagyobb fiút öreg embernek öltöztetnek, egy fiatal gyereket pedig a görnyedthetű öregembert végigkorbácsolja az utcán. Az öreg az ő, a fiatal az új esztendő képviselő.

Derecskén azt tartják, hogy ha „kimegyünk az utcára és legelőssz cigánnyal, vagy férffel találkozunk, úgy egész esztendőben szerencsénk lesz”. Újév napján a férfi köszöntői engedik be elsőknek a házba, mert szerencsét hoz. Ha nő jönne előbb, csak az udvaron beszélgetnek vele. Ha férfi jön elsőnek, bikával, ha nő, úszóval gyarapszik a gazdaság. De a családban a fiatal asszonyok is e szerint jóslják meg, hogy lány lesz-e vagy fia.

A kisebb babonáknak se szeri, se száma. Csak néhányat mutatunk itt be, amiről arra lehet következtetni, hogy ez a nap meghatározója annak, hogy ki vel mi történik az új esztendőben. Vidékek szerint váltakoznak a szerencsekvánás módjai s a köszöntések eredeti jellege pusztulófélben van, de még ma is megkülönböztethetünk két jelentős mozzanatot. Az egyik a gonoszítás, bajelhárítás az újesztendő elől, a másik nem pusztán udvarassági szólam, mint

manapság, hanem igazi szívből jövő jókívánság.

Kodály Zoltán, a legnagyobb zenealkotóista mélyreható meleg szavakkal foglalja össze szokásaink lényegét: „A házról házra járó, jókívánságos köszöntők ma jóformán alamszaggújtásnak látszanak, de nem lehetek-e régen az évszázak fordulópontjaira figyelmeztető, szinte rituális jellegű társadalmi események? A jókívánság a civilizált embernek többnyire üres szó, a régi embernek szinte varázserővel éreik lehetett, amit szívesen viszonzott tőle telhetően. Sosem felejttem el, egy dunántúli öreg parasztasszony milyen boldog örömmel üdvözölte, hogy 40 éves fia mily szép szavakkal köszöntötte újesztendő napján. A sok ünnepi, népnapi köszöntő egy-egy melegebb, barátságosabb, testveiről, emberekről népelet emléke. A régi ember életét a népszokások sűrű erdejé vette körül. Az élet minden mozzanatát ékeztették és emlékeztették tetteik. „Az iratlan régi törvény”-t ki-szorította a sok trótt új törvény”. De még mai maradványokban is mély betekintést nyújtanak műveltségünk történetébe.” (Magyar Népzene Tára.)

Legyen hát minden jókívánság őszinte, szívből jövő, igaz és meleg, ahogyan az újévi köszöntő mondja:

Országunknak belkességet
Meg jó asszony feleséget.
Bort, bízát, barackot,
Tarka-farku malacot,
Csutorának feneket,
Szerünkbe kereket,
Kereshessünk eleget.

B. A.

Hogy mit v...
esztendő? C...
teszi a kezdő...
vó évben az...
nagyobb felad...
leszünk képe...
üzemrészt lét...
műhelyrészt...
mühelyre mó...
maia gépek...
amely nagy...
egyre több g...
szítéséhez és...
körülményeje...
hez. El akar...
negyedik meg...
83.000 darab...
készítsünk. A...
segítséget ad...
tagú csoport...
létegetés, tes...
dülősapaggy...
Az új...
megjelenése...
sokkal nagy...
tunk a jövő...
daság, fejlesz...
ső negyediké...

Az 1953-as...
den kedvem...
kődöm semmi...
dől azonban...
van még azé...
életem körül...
vel 28 éve...
dik, azt szer...
endő gyógy...
ra. Lajos fia...
meg az ezü...
retném meg...
vele együtt...
Most kaptam...
pestről a fia...
a hatodik un...
di ünnepség...
re utazunk...
ban igen ked...
ha a hizó el...

Kidugta a...
nya vészlik...
piltanait. H...
tolt lámpásk...
csodás csillog...
től úgy szél...
a mangófák...
A közeledő...
mozgását fig...
Amikor a...
hoz ért s a...
vezető szám...
kát: érzélt...
ki iramodott...
kal szegély...
melyen a co...
mángófák kin...
Bányászás...
tyüktojás...
lehet vagy 6...
példány. Ha...
fejtágra a...
vel oda reg...
egy vékony...
totta.

Most fut...
a szabadsá...
gazdag em...
a rabzolgan...
gernek ez j...
korbácsolják...
telenül haj...
dolgozni.

Nem jut...
nesbnynd...
a sebláz...
ez forró...
tété. Féltr...
só kétségbe...
szatósának...
míncezerért...
Európában...
igérték ér...
S ezzel...
egy név r...
oldaira, a...
tollára:

A két gy...

TERVEK AZ 1954-ES ESZTENDŐRE Szilveszter előtt

Várhegyi János

A GÖRDÜLŐCSAPÁGYGYÁR IGAZGATÓJA

Hogy mit várok az 1954-es esztendőből? Gyárunk még most teszi a kezdő lépéseket, de a jövő évben az eddiginél sokkal nagyobb feladatok megoldására leszünk képesek. Három új üzemszert létesítünk. A három műhelyrész közül a kovácsoló-műhely modern szovjet automata gépekkel gazdagítjuk, amely nagy segítséget nyújt egyre több gyártmányunk elkészítéséhez és dolgozóink munkakörülményeinek megkönnyítéséhez. El akarjuk érni, hogy a negyedik negyedévben havonta 83.000 darab győzőcsapágyat készítsünk. A munkához komoly segítséget ad majd az a nyolctagú csoport, amely márciusban látogatást tesz a moszkvai Gördülőcsapágygyárban.

Az új kormányprogram megjelenése óta az eddiginél sokkal nagyobb segítséget nyújtunk a jövő évben a mezőgazdaság fejlesztéséhez. Már az első negyedévben például 120 da-

rab traktordugattyút öntünk. Az öntődéket is korszerűsítjük. A jövő évben a dolgozók szociális és kulturális igényeit fokozottabb mértékben elégítjük ki. Megépítjük a korszerű 50 férőhelyes napköziotthonunkat, kultúrtermünkben színpadot létesítünk. Bővítjük az üzemi konyhánkat s az ebédelt még otthonosabbá tesszük. Gondot fordítunk a szállózó és elszívó berendezések korszerűsítésére.

Az 1954-es terv eredményes végrehajtása terén igen nagy segítséget várok a műszaki szakemberektől. Azt akarom, hogy valamennyien érezzék azt, hogy a gyár fejlődése, a terv teljesítése mindnyájunk ügye. Gyárunknak a jövő évben több szakemberre lesz szüksége. Eppen ezért azt remélem, hogy március hónapban elkészülnek a Gördülőcsapágygyár lakóházai, amivel úgy vélem megoldódik sok-sok dolgozóink lakásproblémája.

Juhász Géza

EGYETEMI TANÁR

Kezdem a végén: alig várom, hogy meginduljon kritikai kiadásunkban az Igazi Csokonai. Hadd lássák írónk, művészeink, milyen bátran s mulatságosan lehet feltárni a hibákat. Azt várom, hogy egyre több olvasó nevelődik jó könyveinken szocialista emberré, aki magának is igényli, másnak is megadja az embereket bántó és biztosságot váró. Két egyetemünk tudósai együtt dolgoznak gyárainkkal, és falvainkkal, gyarapítva országunkat. További győzelmeinket s az imperialisták mind súlyosabb kudarcait várom a felszabadulás tizedik évétől.

Szedő Lajos

SZÍNDRÁMAÍRÓ

Ha a rossz színészt megkérdem, mi az, amit szeretne eljátszani, legtöbbször így hangzik a válasz: én a nevetésnél többre vagyok híva. A következő esztendőben Lear királyt, Lucifert, de legjobban Romeót szeretném játszani.

Nekem nem ez a válaszom. Én szeretném sok jó és mulatságos szerepben jó alakítással nevetetni Debrecen közönségét. Meggyőződésem, hogy — bár Hamletben is kitűnő lennék — igazán az operettekben és vígjátékokban vagyok otthon, illetve a színpadon.

Jelenleg dolgozom egy mai témájú operettn, amelyben sok humorral, szerelmmel és még több zenével akarom bemutatni

boldog életünket. Természetesen jó szerepet írok benne magamnak és bizom abban, hogyha a színház a darabot elfogadja, sok kollégámnak adok alkalmat a nevetésére.

A Debreceni Vendéglátó Vállalat éttermeiben szeretném nyilvánosabbá tenni az általam rendezett műsorokat, hiszem, hogy az új esztendőben — számítva a hivatalos szervek hathatós támogatására — sikerül az egészen könnyű műfajnak az egészen nehéz emberek között is megbecsülést szerezni. Mint színlész és mint tollforgató ember Karóházy mondásával nézek az új év elé: „A humorban nem ismerek tréfát!”

Boross József

KETSZERES SZTÁHANOVISTA SZÖVŐNŐ

* Az 1953. év felejthetetlen volt számomra. Ebben az évben jettém ki a kiváló dolgozója a szakmánknak. A fejlődés megnyitotta számomra azt az utat, hogy előre tervezhessek, hogy mérlegeljem milyen feladatot oldok meg az 1954-es esztendőben.

Az új évtől kezdve én is nyolc gép helyett 10 gépen dolgozom. De nemcsak ezek a terveim, hanem az, hogy április 4-re befejezem évi tervemet és 1955-re fordítom a naptáromat. Mind-ehhez nagyban hozzásegít majd

a szakmai tudás elsajátítása, a továbbképzés.

A gyári munkán kívül vannak más terveim is. Rökämt és fotókat veszek. Férjemmel már megbeszéltük a jövő évi nyaralásunk tervét: az egész család együtt tölti majd a nyári szabadságát az ország egyik legszebb üdülőjében.

Örömmel állok helyt a terv teljesítéséért, családom boldog jövőjéért. Tudom, nincs annál szebb, mint küzdeni a küzdők céljaink sikeres megvalósításáért.

Rácz Lajos

A RAKOSI-TELEPI PETŐFI 63 ÉVES TAGJA

Az 1953-as esztendőben minden kedvem beteit. Nem szűkült ködöm semmiben. Az új esztendőből azonban sokat várok, mert van még azért javítanivaló az életem körül. A feleségem, akivel 28 éve élek, most betegeskedik, azt szeretném, ha az új esztendő gyógyulást hozna számomra.

Lajos fiam esküvőjén ültük meg az ezüstlakodalmat, szeretném megérni jó egészségben vele együtt az aranylakodalmat. Most kaptam táviratot Budapestről a fiamtól. Megszületett a hatodik unokám. Nagy családi ünnepségre készülünk. Pestre utazunk és ezzel kapcsolatban igen kedvemre való lenne, ha a hízó elérné a 3 mázsát.

Már tuhaladta a 25 mázsát, forog a farán, de bevágja még a 15 liter darát. A hárommázsás disznóból szeretném megvendégetni a Pesten lakó rokonokat, a fiam családját.

Azt mondják, hogy a kívánságból sohasem elég, hát ezért mondom még el azt is, hogy a tehenem üszőjétől borjat várok. Nagy ajándék lenne az 1954-es esztendőből, ha üsző-borjú lenne, jó fajta az anyja, érdemes szaporítani. Van kötvényem is, hasznos lenne, ha felém forogna 1954-ben a szerencse kereké és néhány ezer forintot nyerne. Honi leányomnak — ez van már csak a házánál a négy gyerekből — bútor vásárolnék.

A MI KINCSEINK

Ahogy előveszi kitüntetését, egyszerre fényel telik meg a kis Pacsirta-utcai szoba. Sztáhanovista jelvény, munkaérdemérem, a szakma legjobb dolgozója címért járó oklevél sorokozik szépen egymás mellé. Mind háromhoz Berta Kálmán bürtorgyári gépmunkás életének egy-egy jelentős mozzanata fűződik. A jelvényt, a szakma legjobb dolgozója címet 1952-ben kapta, a munkaérdemémmel pedig ez év november 7-én tisztelte meg a demokrácia.

Teljesítménye állandóan 200-250 százalék, jelenleg is ezen a szinten dolgozik!

Eüsmérsékként egy nép tűzte a sztáhanovista jelvényt s a munkaérdeméremet a mellére.

Foglatolja becsesebb, értékesebb mindennél: a munka és az alkotó ember megbecsülése ülörözdik benne.

Drága kincsünk, napsugarunk a gyermek. Mennyi tűz, mennyi tisztaság sugárzik a felénk tekinthető szemekből, mennyi pajkos és szípkázó jókedv. Tele lesz vele a szobánk s gazdagabb lesz a mindennapok története, a tartalma. A gyermekek pedig játszadoznak, az ajándékba kapott meséskönyveket forgatják és átéljüket nem árnyékoíja be már többé apai, anyai gond, a múlt-ra oly jellemző neikülőzés.

A Monti ezredes óta 18. szám alatt is az ajándékba kapott szaloncukor után nyúl a 3 éves szőcske öcsi is és nevet azaz a csillogó, kedves neveléssel, ahogy csak a gyerekek tudnak kacagni.

Pöttömnyi kis emberke még öcsi s ha apja, Zöld László teatilygári segédművezető kezbeveszi, alig ér feljebb a fejénél. De ottan fürge akár a csik és találó „bemondásairól” órákig lehetne beszélni.

Ketten vannak testvérek öcsiké a 10 éves Laci. Hár-curozásukkal, kacagásukkal, az

otthon igazi melegséget varázsolják minden kis sarokba. Apja azt mondja róluk szeretettel: jobban vigyáz rájuk, akár az életére. Ugyanezt elisméltik ezek és ezek, a nap minden órájában. Meri nincs szebb, csillogóbb a gyermekek mosolyánál, nincs kedvesebb a gügyögő szónál. A mi életünk hídjai ők: a jelen és a jövő között!

Naponta újabb és újabb tájakra át röpt bennünket a vonat. Balmazújváros alatt korszerű hidakat emelnek, — nemcsak itt folyik majd a főcsatorna víz-fűtőt ontanak ózd gyárkéményeit: új gépegyeségeket helyeznek Inold üzembe. A határja felém és feléd rejtett szépségeit: a gyorsvívű patakok kristálytiszta vizét, a zúgó erdőket, az épülő munkáslakásokat, erőműveket a büszke és nagy hegyek oldalán. Szép ez az ország, érzed, szép és szabad. A szabadság áldott levegőjében nőnek, bontakoznak a fák, ebből fakad, idültázkodik minden létezés, ez mozgástja nap mint nap az új célokért hűreba indulókat. Nem halott, mozdulatlan többé már a régi Magyarországy, új, friss vér került az ereibe, új csatálatlan vezető született: a párt!

Ezek a mi gyémántjaink, kincseink. Maradandóbbak és igazabbak minden talmi csillogású drágakönel. Az élet sugárzik belőlük, a munka a táj s a gyermekek szeretete, a haza áldott és tiszta levegője.

Becsüljétek, védjétek, a ti kincseitek ezek emberek!

K. T.

Nagy a készülődés Debrecenben

1953 december 31. Az élet ismét megőregedett egy esztendővel...

Fagyos levegő csipi pirosra az arcokat, de a hideg sem tudja letörölni az arcok új esztendőt köszöntő mosolygását. Délelőtt van, egy kicsit mégis már az éjfél, szilveszterészaki hangulat csillog a szemekben.

Szokatlan az utca hangulata. Olyasvalamitől

Búcsúznak az emberek

ezen a napon, amivel nem találkoznak többé, legfeljebb gondolataik, emlékeik között. Az esztendő és az újév küszöbén járnak, búcsúznak az esztendőktől és köszöntik az újat...

Sűrűn hangzik a jókívánság: „Boldog új esztendőt!” De van, aki csak úgy mondja: „Büé!” Telo van az utca ezekkel a jól ismert szavakkal. Olyan ismerőseiktől, barátaitól búcsúznak így az emberek, akikkel már nem találkoznak az újév előtt.

Akik közösen szilvesztereznek éjféltre tartogatják a jókívánságot... „Büé!”... Nagy egymás mellé rakott befű. Régi, milliószor elmondott szó. Mindenki megéri, mindenki tudja az emberek egyik legfontosabb, közös igénye fejeződik ki ebben.

Boldog új esztendő!

— Boldogságot, egyre több, egyre teljesebb boldogságot, évről-évre, esztendőről-esztendőre. Egyre vidámabb, egyre szebb és kellemesebb életet. Minden új évtől ezt várják, ezt kívánják. Remélik, hogy a most következő esztendő minden eddiginél teljesebben és gazdagabban váltja valóra álmaikat, vágyaikat...

Készülődik a város 1953 szilveszterére. Unepi ruhába öltözködnek a kultúrtermek. Ügyes kezek lámpionokat szerelnek, hosszú színes kreppszalagokat húznak a termek menyezetére, falaira Unepi díszbe öltözik a megyei tanács kultúrterme is. Ott gyűlnek össze a tanács dolgozói, hogy szórakozzanak a „Dongó színpad” szereplésén, aztán jöhet az izletes vacsora. Serényen készülődnek a ker. és pénzügyi dolgozók s az építők kultúrtermeiben is. A színház művészei tanulják szilveszteresti fellépésük szerepét. Sűrűn találkoznak velük különböző szórakozóhelyeken, még Nyíregyházára, Hajdúszoboszlóra is ellátogatnak. A vendéglátó vállalatok dolgozóinak régen volt már ilyen nagy és nehéz feladata, mint amilyenre most számíthatnak. Nagy igyekezettel szervezik a munkájukat, hogy minél gyorsabban kielégítsék az igényeket, minél kellemesebben szórakozzanak a dolgozók. Az Allódi Nyomda Bajcsy-Zsilinszky-utcai részlegének új kultúrcsoportja szilveszterkor mutatkozik be vidám műsorával. A vidám hangulatot azután bizonyára csak fokozza a

finom disznótoros vacsora

Mindenki vidáman, derűs szívvel akar ülni az újév küszöbén. Mindenki vidáman, derűs szívvel akarja fogadni 1954 január 1-ét...

— O. Gy. —

